

Mesevilág

Fehérlófia – Meseépítés – 1.

 1. Olvasd el figyelmesen a *Fehérlófia* című népmesét! Gyűjtsd ki a mese következő építőelemeit: helyszínek, szereplők, bevezetés, befejezés!

2. „Jellemző a tündérmesékre a mese eleje és a vége. A bevezető mondat érezteti, hogy nem ezen a világon történnek meg a csodás dolgok, hanem valahol messze a mesék birodalmában. A befejező mondat a történet boldog végét jelzi.”

a) A tankönyv szövege általános állításokat fogalmaz meg a tündérmesékkal kapcsolatban. Milyen csodás elemek jelennek meg a *Fehérlófia* bevezetőjében?

b) Sorolj fel más mesebevezetőkből ismert csodás elemeket!

3. Meséld el részletesen azt a részt, mikor Fehérlófia a mese végén felkeresi Vasgyúrót!

1. 2. 3. 4.
4. „Lement a másvilágra, kiszállt a kasból, elindult széjjel nézni.”
– Keresd rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____ 3. _____

2. _____ 4. _____

– Írd újra a mondatot két különböző változatban!

5. Olvasd újra a *Fehérlófia* által folytatott párbeszédet! Keresd ki azt az elemet, amely csak a főszereplőre jellemző!

6. Írj pletykát! Képzeld el, hogy az aranyerdőt őrző tizenkét fejű sárkány egyik szolgája értesül Fehérlófia közeledtéről, és ezt gazdája tudomására hozza. Írd meg a kettejük között lezajlott párbeszédet! (Előtte gondold végig a pletyka jellegzetességeit, és olvasd újra a mesét!)

Hoppon maradt kérkedők (Részlet) – Meseépítés – 2.

„Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy gazdag ember. Uzsorából gazdagodott meg. Valamelyik károsult egyszer felgyújtotta az egyik tanyáját, hogy csak a pernye maradt belőle. Bánkódott miatta rettenetesen, de még a papja is csak azzal vigasztalta, hogy a tanyatűz semmi ahhoz képest, ami odalenn a pokolban várja. Változzon meg, ha tud!

– Igen, de akkor miből él meg a három fiam? – kérdezte magától a gazdag ember.

Addig gondolkodott, míg kisütötte, hogy mesterségre adja őket.

A nagyobbikat katonának, mert az nagyon nyalka. A középsőt kovácsnak, mert az elbírja a kalapácsot. A kicsire meg rámondta, hogy: „Jó leszel, fiam, borbélynak!”

A három fiú nem bánta, mert egyik sem kedvelte a paraszti munkát.

A nagyobbik úgy gondolta, könnyebb lesz sétálni, a kardot villogtatni, a másik kettő meg úgy, hogy addig sem kell kapálni, kaszálni, amíg az inasesztendő tart.

Telt-múlt az idő, a gazdag ember, ahogy öregedett, egyre azon járt az esze, hogy szabaduljon meg a pokol-béli tűztől, amit a pap emlegetett.

Bezzeg a három mákvirág fia nem gondolkodott semmin! A huszár mulatott, a kovács meg a borbély a lányok körül legyeskedett.

Egyszer aztán kapják a levelet, hogy menjenek haza, mert haldoklik az apjuk, látni szeretné őket.

Haza is ment mind a három, gondolták, megkapják az örökséget, s még szebb lesz a világ.

Kérdi az apjuk...”

(magyar népmese)

1. Nézz utána a *Magyar értelmező kéziszótár*ban a következő szavak jelentésének:

inasesztendő: _____

uzsora: _____

pernye: _____

mákvirág: _____

2. A gazdag ember egyik fia sem akart dolgozni, mindegyik csak múlatta az időt. Válassz egyet a három fiú közül, és írd meg röviden, mivel tölthette idejét!

3. Írd meg a mese végét, vagyis az apa és a fiúk között lezajlott párbeszédet!

A kiskakas gyémánt félkrajcárja – Meseépítés – 3.

1. Olvasd el figyelmesen, milyen építőelemekből áll össze az ismert mese!

Helyszín	szemétdomb császári palota
Szereplők	kiskakas török császár szolgáló
Vázlat	a) a gyémánt félkrajcár megtalálása b) a kapzsi császár gonoszsága c) lázongás d) kút, kemence, darázsfészek e) kincstár
Bevezetés	
Befejezés	
Párbeszéd	„- Kiskakas, add nekem a gyémánt félkrajcárodat! - Nem adom biz én, kell a gazdasszonyomnak.”

- 2. Fogalmazd meg a történet meseszerű bevezető és befejező mondatát!
- 3. Írd le a vázlat b) pontjához tartozó történetrészletet a császár szemszögéből! Fogalmazzon úgy, hogy jogosnak látszon a követelése!

4. Szóltassuk meg a gazdasszonyt! Adjon rövid jellemzést kiskakasáról, melyből kiderül, milyen büszke rá!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

1. 2. 3. 4.

5. „Az okos kiskakas mérgesen beszélt a kövér szultánhoz.”
- Keress rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____ 3. _____
2. _____ 4. _____

- Írd újra a mondatot két különböző változatban!

- 6. „A kiskakast magukkal vitték.” - Bővítsd a mondatot!

A szekerező gyermek – Meseépítés – 4.

„Volt egyszer, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még azon is túl, volt egyszer egy gyermek. Ez a gyermek összetákolt magának egy kicsi szekeret, avval megfogott két egeret, s befogta őket a szekér elé. Rögtön elindult ki a domb felé. Ment, mendegélt, addig ment, hogy szembetalálta magát egy nagy kandúrmacskával. Nézi a kandúrmacska, hogy milyen jó két ennivaló egeret hajt a fiú, avval se szó se beszéd, csak megszökte magát, s a két egeret egyből lenyelte.

Na, nem volt mit tenni, hazafordult a fiú, hát másnapra a kakast fogta a járomba. Amikor kiért a domb tetejére, jött a róka. Azt mondta:

– Állj meg, te gyermek, mert beszédem van a kakasoddal.

Megállt a gyermek, avval a róka odalépett a szekérhez, s a kakast egyből bekapta.

Ej, búsult a fiú, de akkor éppen jött a kicsi nyúl. A fiú rögtön megfogta, s most azt kötötte a járomba. Elindult egyfelé, addig ment, hogy kiért az erdőre. Hát egyszer jött a farkas, s mihelyt megpillantotta a nyulat, mindjárt szekerestől, mindenestől megragadta. Elvágatott vele a nagy sűrűségbe.

A gyermek nagy szomorún elindult haza, s elhatározta, hogy új szekeret készít magának.

Amikor a szekér elkészül, a mesét tovább folytatom.”

(erdélyi népmese, Ráduly János gyűjtése)

1. Fogalmazz párbeszédet a kandúrmacska és a gyermek között! Gondolj arra, miként próbálná megmenti az egereit a fiú!

2. Tudod-e, mit nevezünk csalimesének? Ha nem, olvass utána a tankönyvedben, s fogalmazd meg a meghatározását a saját szavaiddal!

1. 2. 3. 4.
3. „Ez a gyermek összetákolt magának egy kicsi szekeret.”

– Keress rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____	3. _____
_____	_____
2. _____	4. _____
_____	_____

– Írd újra a mondatot két különböző változatban!

4. „A róka odalépett a szekérhez.” – Bővítsd a mese és a képzeleted alapján a mondatot!

A csillagszemű juhász – Meseépítés – 5.

1. Ha nem ismered a mesét, találd ki a táblázat közléseiből, miről is szólhat a történet!

Helyszín	királyi palota medvék barlangja óriás sündisznók barlangja kaszák sötét barlangja
Szereplők	csillagszemű juhász folyton tüsszentő király szolgák királylány
Vázlat	
Bevezetés	„Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren innen, az Üveghegyen túl élt egyszer egy csillagszemű juhász.”
Befejezés	„Mikor a király látta, hogy a juhász furulyájával megszelídíti a medvét, csillagszemével megszelídíti a sündisznót, s a sötétben is látja a kaszákat, hozzáadta a lányát. Azóta is boldogan élnek, ha meg nem haltak.”
Párbeszéd	„– Hallod-e te juhász! Ha egészségemre nem kívánod, tüstént tömlőcbe vetlek! – Biz én nem kívánom, felséges uram, csak ha nekem adja a lányát!”

- 2. Állítsd össze a történet vázlatát! (Segít a befejező mondat!)
- 3. Fogalmazz párbeszédet a vad medvék és a csillagszemű között! A medvék először vadul, támadón beszéljenek, majd megszelídülve! A juhász mindvégig legyen magabiztos!
- 4. Találd ki még egy próbatételt! Legyen a juhász tarsolyában valami csodálatos eszköz: láthatatlanná tevő süveg, hétmérföldes csizma, más hasonló tárgy!

1. 2. 3. 4.

5. „A királylány szomorúan nézett a veszélyes tömlőcbe induló juhász után.”

– Keress rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____ 3. _____

2. _____ 4. _____

– Írd újra a mondatot két különböző változatban!

6. „A juhász boldogan élt.” – Bővítsd a mondatot!

Jean de La Fontaine*: A holló meg a róka

1. Egészítsd ki a mondatot!

Az erkölcsi _____ tartalmazó, gyakran _____ szerepeltető tanmesét _____ nevezzük.”

Bizonyítsd be, hogy Jean de La Fontaine meséje fabula!

2. Bújj a róka vagy a holló bőrébe! Mondd el a történetet az általad választott szereplő szögéből!

3. Mit jelentenek az alábbi kifejezések, szavak a mesében?

jókora _____
tódítok _____
első a rangod _____
rendkívül _____
hajtja _____

4. Fogalmazd meg egy-egy mondatban!

Milyennek látta a róka a fán ülő hollót?

Milyennek látta a holló magát a róka szavainak hatására?

5. Egy fán ült a holló. – Bővítsd a képzeleted és a mese alapján a mondatot!

6. Melyik szereplőre jellemző?

Kösd össze az összetartozókat!

	ravasz
Róka	örül
	megesküszik
	hízkelkedő
	hangot köszörül
Holló	ámul, pironkodva
	illat csalt oda
	tódító

7. Igaz vagy hamis? Húzd alá a hamis állítást! Indokold a döntésedet!

A holló nem állt szóba a rókával.

A róka őszinte szavakkal dicsérte a holló küllemét.

A sajtot a holló megosztotta a rókával.

A holló elszégyellte magát.

A holló átlátott a róka hízélgésén.

A róka a sajtot cserébe énekelt a hollónak.

* ejtsd: zsan dö lá fonten

Meseváltozatok

1. Egészítsd ki az alábbi mondatot!

Változatoknak, _____ nevezzük, ha egy vers vagy _____, vagy bármilyen más alkotás úgy _____ az irodalomban, hogy részben meg is _____.

- 2. Olvasd el a tankönyvben található variánsokat! Válaszd ki, neked melyik tetszik a legjobban! Döntésedet indokold!

3. A táblázat kitöltésével hasonlítsd össze a változatokat! Figyeld meg, milyen módszerekkel „énekelteti” ki a sajtot a róka a holló szájából?

	Téma	Variáció	Záró sorok
Jean de La Fontaine	A róka és a holló története	A róka dicséri a holló tollazatát, hangját.	A holló ámul pironkodva, végre megesküszik, hogy nem megy soha lépre.
Ezópus			
Phaedrus			
Romhányi József			

4. Mi a következő szavak, kifejezések jelentése Romhányi változatában?

opus _____

fagyosszentek _____

mohó gyomornedve _____

dőrét _____

5. Húzd alá, mely szavak jellemzőek a hollóra!

hízlgő, hiszékeny, okos, hiú, ravasz, könnyelmű, bölcs

6. Állítsd sorrendbe számozással az eseményeket!

A holló énekelni kezdett, mire a sajt kiesett a szájából.

A róka ravasz cselt eszelt ki a sajt megszerzésére.

A holló megbánta, hogy hiúságában nem látott át a róka szándékán.

A róka hízlgő szavakkal bírta éneklésre a hollót.

A holló a fán ült szájában egy darab sajttal.

A róka felkapta a sajtot és elfutott vele.

7. Hogy nevezzük az erkölcsi tanulságokat megfogalmazó meséket? A keresztrejtvény megfejtése elárulja nekünk.

1. Itt ült a holló.

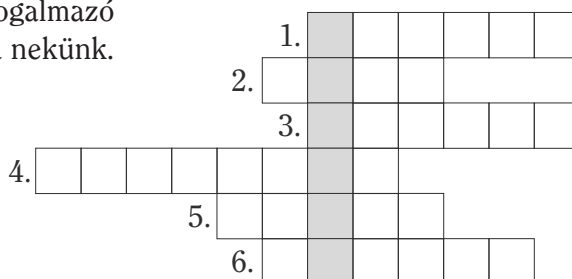
2. Mi volt a róka hízlgésének célja.

3. Folytasd: „És szólt álnok...” (Romhányi)

4. Melyik római költő írta az egyik variáns?

5. Ki volt a történet hiszékeny szereplője?

6. Nevezd meg a róka jellemző tulajdonságát!

A láncmese és az állatmese

1. Fejezd be az alábbi mondatokat!

A láncmese cselekményének láncát az az ismétlődő jelenet adja, amelyben

Az ismétlődést hirtelen, és egyben a mese befejezését is jelentő esemény szakítja meg:

2. „Hallgatott az álnok szóra, s bekapta a ravasz róka.”

Keress rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____	3. _____
2. _____	4. _____

Írd újra a mondatot két különböző változatban!

3. Gyűjtsd ki a kis fánkocska történetéből a helyszíneket és a szereplőket! Fogalmazd meg vázlatosan, hol mi történik!

Helyszínek	Szereplők	Események
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

4. Fejezd be a mondatot!

A farkasokat szerző ló állatmese, mert _____

Sorold fel a ló emberi tulajdonságait!

5. Az öreg farkas a saját és családtagjai farkát a ló farkához hurkolja. Fogalmazz párbeszédet a gyerekfarkasok és az apafarkas között!

6. „A ló erre felugrott, vágatott haza.” – Bővítsd a képzeleted és a mese alapján a mondatot!

7. Nevezd meg ötöt a leghíresebb meseírók közül! Ki közülük a kedvenced?

1. _____	4. _____
2. _____	5. _____
3. _____	

Csalimese

1. Fogalmazd meg saját szavaiddal, mit nevezünk csalimesének!

2. Mit gondolsz, milyen helyzetekben születtek a csalimesék?

3. Sorold fel a hasonlóságokat és különbségeket a tündérmese és a csalimese között!

Hasonlóságok: _____

Különbségek: _____

1. 2. 3. 4.
4. „Nézze, apámuram, megtaláltam a ládát is!”

Keress rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____ 3. _____

2. _____ 4. _____

Írd újra a mondatot két különböző változatban!

5. Fogalmazz párbeszédet a fiú és a kurta farkú egér közt! Gondolj arra, mi mindent kérdezhetett volna a fiú a kisegértől, ha az nem szalad el!

6. „Tovább szántanak, kettőt-hármat térülnek-fordulnak.” – Bővítsd a képzeleted és a mese alapján a mondatot!

7. „Ha az egérnek hosszú farka lett volna, az én mesém is tovább tartott volna.” – Írj Te is három hasonló, csalimesét befejező mondatot!

1. _____

2. _____

3. _____

8. Az előző feladatból válassz ki egy befejezést, és írd hozzá csalimesét!

A feltámadt leány – Mesebontás – 1.

1. Olvasd el figyelmesen a tankönyvben *A feltámadt leány* című cigány népmesét! Majd készíts táblázatot a következő alkotóelemek kikeresésével: helyszínek, szereplők, bevezetés, befejezés, párbeszéd!

2. Keress olyan párbeszédet, amely kisebb változtatással többször is megismétlődik a népmesében!

3. Próbáld meg saját szavaiddal jellemezni a következő helyszíneket:

a) az erdő: _____

b) a barlang: _____

c) a ház: _____

d) a falu: _____

1. 2. 3. 4.
4. „Hirtelen kilenc kutya támadta meg nagy mérgesen.”

– Keress rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____ 3. _____

2. _____ 4. _____

– Írd újra a mondatot két különböző változatban!

5. „A magyarországi cigány mesék és dalok magukon viselik a magyar népmesék és népdalok hatását, de a cigányok zenéje, dalai és táncai is jelentős mértékben hatottak a magyar kultúrára.”

a) Keress olyan elemeket a cigány népmesében, amelyek a magyar mesék hatásáról árulkodnak!

b) Ha emlékeztetőül nemcsak az idézett részt, hanem a tankönyv további szövegeit is elolvasod, fel tudod sorolni a cigány népmese jellegzetességeit!

c) Keress a könyvtárban olyan könyveket, amelyek a cigány kultúrát mutatják be! Sorolj fel néhány címet!

Tündérszép Ilona és Árgyélus – Mesebontás – 2.

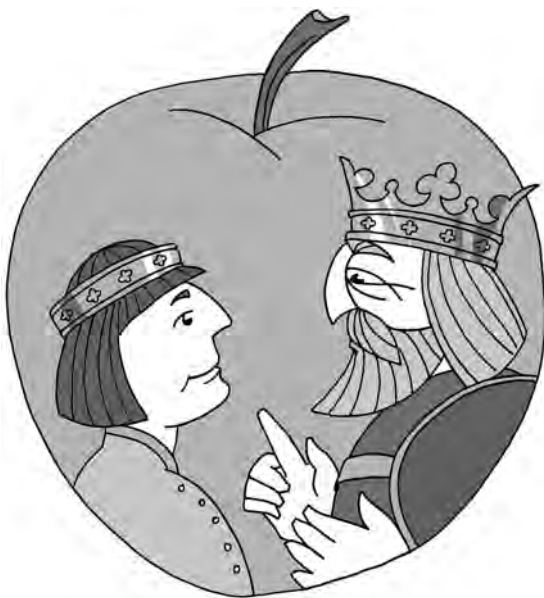
1. Ezúttal Tündérszép Ilona történetét kell elolvasnod a tankönyvből, hogy elkészíthesd a vázlatot a következő építőkövek alapján:

helyszínek, szereplők, bevezetés, befejezés, párbeszéd.

2. Egészítsd ki a helyszínek felsorolását!

- _____	- _____
- három ház:	- völgy
- _____	- _____
- _____	- a király palotája
- _____	

- 3. Sorold fel a szereplőket!

4. Egészítsd ki a történet vázlatát!

- _____
- Árgyélus szemfülessége
- _____
- vándorlás:
- _____
- _____
- _____
- a vén banya kijátszása

1. 2. 3. 4.
5. „A madarak nagy robajjal elrepültek a csodás fáról.”
- Keresz rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____	3. _____
_____	_____
2. _____	4. _____
_____	_____

- Írd újra a mondatot két különböző változatban!

- 6. Válassz egyet a mese szereplői közül, s gondold végig az eseményeket az ő szemszögéből! Írd újra a mesét úgy, mintha a választott szereplőd mesélné el!

Világátallépő meg a kicsi bojtár (Részlet) – Mesebontás – 3.

„Volt egyszer egy király, annak a királynak volt egy szép selyemrétye.* Megtermett a selyemréty, de éjjelenként mindig lekaszált valaki, s úgy odalett a fű, mintha a föld nyelte volna el.

Na, kihirdetteti a király, hogy aki megőrzi a selyemrétyét, annak adja fele királyságát, ráadásul pedig a legkisebbik leányát.

Jöttek is hercegek, grófok, mindenfélék, de senki sem tudta megőrizni. Hanem egy igazándi szegény embernek volt három bojtárfia.

[...]

Mindjárt aprított neki kenyeret, s étellel kínálta. Azt mondja akkor a kicsi egér:

– Na, te bojtár, ha te ilyen jólelkű voltál, hát mondok neked valamit. Itt van ez a nyíl, s legyél résen, mert jön mindjárt Világátallépő a fűért. Reád fúj, de te rögtön húzd el a nyilat, aztán a többit meglátod.

Úgy is lett, ahogy a kicsi egér mondta. Egyszer érzi, hogy valami meleg szellő megcsapja az arcát. Rögtön felszökött, s elhúzta a nyilat. Mit hall: egy nagy ordítást. Szétnéz a fiú, hát sehol senki, de a selyemfű ott van a réten. Jobban szétnéz, hát valami vércseppeket lát.

– Na, ez csak a Világátallépő lehetett, itt a nyoma.

[...]

Avval átbükkent** a fején, s galamb lett belőle. Világátallépő is átbükkent a fején, s rögtön sassá varázsolta magát. Avval neki, s a galamb után vetemedett. Hetedhét határon kergették egymást, egyszer pontosan a selyemrétre érkeztek vissza. A király éppen künn volt a béreseivel a réten, hordták a fiókokba a szénát. Leszállott a galamb, hamar átbükkent a fején, s visszaváltozott bojtárfiúnak. Avval elészerelte a nyilat, s amikor megjött a sas, rögtön beleeresztette. Úgy kiterült a sas, mint egy varangyos béka...”

(erdélyi népmese, Ráduly János gyűjtése)

1. Jellemezd a saját szavaiddal a következő szereplőket!

Világátallépő: _____

Király: _____

Legkisebbik fiú: _____

2. Nézz utána a *Magyar értelmező kéziszótár*ban a következő szavak jelentésének!

bojtár: _____

elészerelt: _____

vetemedett: _____

átbükken: _____

fiókok: _____

1. 2. 3. 4.

3. „Valami meleg szellő megcsapja az arcát.”

– Keress rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____ 3. _____

2. _____ 4. _____

– Írd újra a mondatot két különböző változatban!

* selyemréty: selymes, puha fűvű rét

** átbükken: átbukfencezik

Mesealkotás

- **1.** Írjunk közösen mesét! Szóljon a történet a cserebogárról! Szerepeljen benne három félelmetes fenevad! Játszódjon a történet a kerek erdő szélén! Induljunk ki abból, hogy a cserebogár postás, de nem ahhoz az állathoz vitte az erdő királyának levelét, akihez kellett volna! A boszszús fenevadak állítsák próbatételek elé, s csak úgy engedjék tovább!

Először tervezd meg a mesét a táblázat kitöltésével, majd fogalmazd meg a füzetedben!

Helyszín	
Szereplők	
Vázlat	
Bevezetés	
Befejezés	
Párbeszéd	

- **2.** Ideje, hogy önállóan is írsz egy mesét. Először tervezd meg! Azután készíts az előzőhöz hasonló táblázatot, gyűjtsd az építőköveket! Végül fogalmazd meg a füzetedben a mesét!

- Miről fog szólni? Mi lesz a témája, tanulsága?
- Milyen próbatételek lesznek benne?
- Melyik meseszámok kapnak benne szerepet?
- Mi lesz a címe?

- **3.** „Volt egyszer egy gazdaember, annak felesége. Egy gyermekük sem volt, s olyan gazdagok voltak, hogy azt sem tudták, miük van. No, nem csuda, ha gazdagok voltak. Fősvény volt a gazda is, fősvény az asszony is, különösen az asszony. Még azt sem engedte az urának, hogy szolgát fogadjon. Minden dolgot a gazda végzett: szántott, vetett, aratott, csépett.”

Így kezdődik a *Haragszik-e, gazduram?* című magyar népmese, de vajon hogy folytatódik? Gondold végig, te miképpen kerekítenéd a mesét, majd készíts vázlatot, végül pedig írd meg saját elképzelésed szerint!

- 4.** Biztosan láttad már rajzfilmen a kis gyufaárus lány történetét vagy Hófehérke és a hét törpe kalandjait. Tudod-e, hogy ki írta eredetileg ezeket a meséket? Ha nem emlékszel az írójukra, nézz utána a könyvtárban vagy az interneten!

Válassz ki még néhány megfilmesített mesét, majd nézz utána és sorold fel, kik írták őket!

Petrika meg a medve

1. Mi volt a legszembeütőbb különbség az eddig megismert tündérmesék és e román népmese tartalma között? (Gondolj a valóságos és a mesés elemekre!)

2. Gyűjts ki a meséből a tájat ábrázoló szavakat, kifejezéseket!

3. Készíts képzeletbeli párbeszédet a fára menekülő Petrika és az utána mászó medve között!

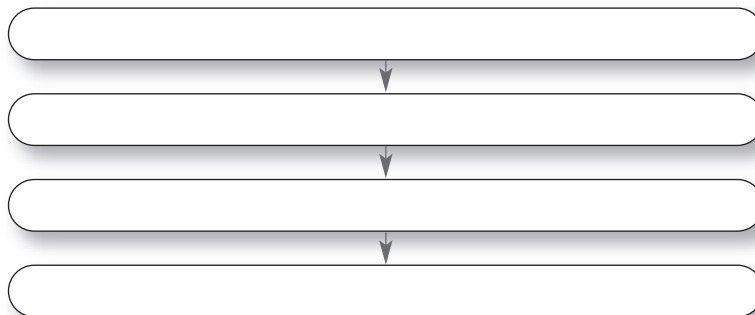
4. Fogalmazd meg a következő mondatokat a saját szavaiddal!

Futott utánuk lélekszakadva.: _____

Eszeveszetten futni kezdett.: _____

Szempillantás alatt megfordult.: _____

5. Készítsd el Petrika kalandjának folyamatábráját!

6. Hogyan mesélné el a történetet Petrika a barátjának? Fogalmazd meg úgy, mintha ezt SMS-ben küldenéd el! Figyelj a karakterek számára!

1. 2. 3.
7. „Nyilván így esett meg a dolog.”

Keress rokon értelmű kifejezéseket a megszámozott szavakhoz!

1. _____ 3. _____

2. _____

Írd újra a mondatot két különböző változatban!

A deákból lett király

1. „Ebben a mesében nem az igazság győz, hanem inkább a szerencse” – olvashatod a könyvedben. Fejtsd ki, minek köszönhette a deák a szerencséjét!

2. Sorold fel az események sorrendjében, kik segítették a deákot!

3. „Jóforma legény volt a deák, helyesen beszélt, s ügyesen viselte magát.” Fogalmazd meg a mondatot saját szavaiddal!

4. Gyűjtsd ki a szövegből a helyszíneket, és nevezd meg a hozzátartozó eseményeket! Rögzítsd vázlatosan az ábrában! Hol mi történik?

Helyszín		Esemény
	→	
	→	
	→	
	→	
	→	

5. Melyik szó, kifejezés nem kapcsolódik a meséhez? Húzd alá!

kacsalábon forgó, kipattogzott, deákgúnya, babszem, cipó, boszorkány, várkapu

6. Foglald elbeszélő mondatokba a banya és a deák közti párbeszédet! Derüljön ki, ki mit mondott, mégse legyen párbeszéd!

7. Gyűjtsd össze, milyen átalakulásokon ment át a mag, amíg cipó lett belőle!

Petőfi Sándor: János vitéz

1. fejezet

1. Írd az egyes mondatok mellé, hogy azok jellemzések (J), tájleírások (L) vagy történetmondó (T) közlések-e!

Virágos a rét, csörgedez a patak, süt a nap.
Jancsi szerelmes Iluskába, és udvarol neki.
Iluska szőke hajú, kék szemű lány.

2. Egészítsd ki!

Jancsi szeretné _____ napját Iluskával _____, mert szereti őt. A lánynak azonban _____ kell a patakban, mert mostohája megállás _____ dolgoztatja. Jancsi mégis ráveszi, hogy _____ a mosást, és legyen vele.

3. Mely szavak jellemzőek a leírt tájra? Húzd alá!

nap, madarak, fű, felhők, virágok, fák, patak

4. Hogyan mondanád másként?

– kökényszemű: _____
– karcsú termetű: _____
– fiatal szív: _____

5. Melyik a lényegesebb részlet az 1. fejezetben? Húzd alá!

*„tüzesen süt le a nyári nap sugára”
„szerelem tüze ég fiatal szívében”*

6. Igaz vagy nem? Húzd át a hamis állítást!

Jancsi egyetlen öröme az életben Iluska.
A falu határában játszódik a történet.
Jancsinak melege van, mert subát visel.
Iluskának sietnie kell a mosással.

7. Hasonlítsd össze Jancsi és Iluska beszédmódját!

Melyikük használ többféle megszólítást, udvarló kifejezést? Melyikük stílusa hétköznapiabb?

8. Gyűjtsd ki az ismétlődő szavakat az első négy versszakból!

9. Mai életünkben akarva-akaratlan rengeteg reklámmal találkozunk. Milyen iparcikk reklámozásához használhatnák fel a patakban mosó Iluska képét? Fogalmazd meg a reklám kulcsmondatát!

